

kan nærme sig noget til denne Tilstand. Der er nemlig nu i Aaret 1879 kun 212 Elever, som have bestaaet den almindelige Styrmandsexamen, og der er nu mindst 13 Navigationskoler; naar man nu dividerer 212 med 13, bliver der jo ganske vist nogle Stykker til hver, men af dem er dog det overveiende Antal i de 5 større Skoler, de andre have derfor kun et meget lille Antal, og jeg maa gjentage, at der er Bæmseligheder for de smaa Skoler, som de næsten ikke kunne overvinde, nemlig med Hensyn til Anskaffelsen af de nødvendige Apparater og navnlig Instruementerne, til Observation, saaledes at det i Virkeligheden for Navigationsvæsenets Skyld er en stor Ulempe med de altsfor mange Navigationskoler. Om det nu skal ordnes netop paa den Maade, som foreslaas i Lovforslaget, eller paa en noget anden Maade, kan der jo blive Tale om ved den videre Behandling, men den Maade, jeg har foreslaaet, synes at være den, der stemmer mest med det Nuværende. Der er nu 5 Skoler, hvorved der er særlig Undervisning til tredie Afdeling, og som derfor faae Understøttelse af Staten, og som allerede have vist, at de ere istand til at levere en ordentlig Undervisning. Der har man saaledes strax Skoler, til hvilke der kan gives Indstillingsret. Jeg vil ogsaa bemærke, som jeg før sagde, at de andre Skoler aldeles ikke foreslaas neblagte, de kunne vedblive at undervise, men maa blot sende Eleverne til Slutningen til en Skole, der har Indstillingsret. Det synes tildels at have spillet nogen Rolle i Diskussionen her, at det var en konservativ Betragtning, der førte til disse indstillingsberettigede Skoler, og det synes at være blevet betragtet som noget meget Slemt, at man saaledes havde konservative Anskuelser; men jeg vil bemærke, at det i dette Tilfælde snarere kan siges at være en revolutionær Anskuelse; thi for Diebliffet er der jo fuldstændig Frihed, og naar det nu forlanges, at man skal have indstillingsberettigede Skoler, saa er det altsaa ikke noget konservativt Standpunkt; det principale Standpunkt, som det ærede Medlem for Kolding (Berg) gjorde gjældende, var konservativt.

Høgsbro: Ja, det glæder mig meget, at den ærede Minister erkjendte, at det principale Standpunkt, paa hvilket det ærede Medlem for Kolding (Berg) stod, var konservativt; det er ogsaa det Standpunkt, hvorpaa jeg staar, og jeg glæder mig altid, naar jeg kan komme paa det konservative Standpunkt, — det er desværre ikke saa ofte Tilfældet, som jeg kunde ønske. Naar derimod den ærede Minister erklærede, at hans Standpunkt var revolutionært, saa skulde jeg dog tro, at reaktionært snarere vilde være dets rette Navn. Jeg maa vedblive at fastholde, at den Ordning, her er fore-

slaget, er efter min Mening den allerhelstgjæst af dem, den ærede Minister har omtalt, og det glæder mig derfor, at han ikke fastholdt den saa bestemt, at han jo vil være tilbøjelig til at gaa ind paa en anden, naar han kan faae en saadan gennemført. Jeg kunde maaste finde det berettiget, — det maa nærmere undersøges i et Udvalg — at forlange, at de bestaaende Skoler eller private Lærere skulle godtgjøre at være i Besiddelse af de Apparater, som ere nødvendige, for at en forsvarlig Undervisning kan gives. Men det er noget Andet, end hvad der staar i Lovforslaget; thi ved hint gaaes der dog endnu en fri Udgang for Konkurrence. Naar den ærede Minister vilde gjøre gjældende, at Konkurrencen kunde blive saa stor, at en enkelt Lærer kun kunde have en enkelt Elev, og at han derfor maatte tage en meget høj Betaling for at kunne leve deraf, saa kan det dog neppe blive Tilfældet; thi vedkommende Elev vilde vist betakke sig, derfor og gaa til andre Steder, hvor han kunde faae Undervisningen billigere. Det vilde vist vise sig her som andre Steder, at Konkurrencen er et Middel til at give billigere Billaar. (Marine ministeren: Og daarligere Frugter!). Ja, om Undervisningen bliver daarligere, derom skal Examenkommissionen dømme. Vi have altid holdt paa, at naar Examenkommissioner prøve det Maal af Kundskaber og Færdigheder, der skal erhverves, maa det være Staten ligegyldigt, hvorledes det er erhvervet, — deri maa den ikke blande sig. Den ærede Minister har trøstet os med, at det ikke er sagt, at Eleverne skulle have besøgt den indstillende Skole hele Tiden; de kunne godt blive indstillede af en Skole, som de maaste blot have besøgt en Maaned. Ja, men det beror dog paa vedkommende Skole; den har ingen Forpligtelse til at indstille Elever, der kun have besøgt den en kort Tid; den vil kunne sige, at den ikke har Sikkerhed for, at de ere tilstrækkelig forberedte, naar de ikke have gennemgaaet den hele Skole, eller en anden, der giver ganske den samme Forberedelse. Det bliver altsaa et Privilegium for enkelte, maaste 5 Skoler, og dette Privilegium bliver til Fordel for dem, men til Skade for de almindelige Interesser og navnlig ogsaa for de fattige Elever.

Formanden (Rabbe): Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds har begjært Ordet for 3die Gang. Hertil hører Thingets Samtykke. Under Forudsætning heraf (Ophold) har det ærede Medlem Ordet.

Berg: Jeg tror, at Enhver, der vil komme til at efterse en Beretning, som vil komme til at fremligge for Thinget om nogle Dage, om Na-